

SPROG PAKKEN

Forældresamarbejde - 2

Inddragelse af forældre i arbejdet med børns sprog

Sprogpakken - praksis der gør en forskel

Logos: UCC, VIA, COX, and others.

SPROG PAKKEN

Understøttende sprogstrategier

- Er det relevant at involvere forældre i sprogarbejdet?
- Forskning viser, at børn primært lærer sprog fra voksne gennem implicite læringsstrategier, det vil sige, at de lærer af det sprog, de hører fra voksne.

Sprogpakken - praksis der gør en forskel

SPROG PAKKEN

Understøttende sprogstrategier

- Hvilke sprogtilegnelsesstrategier kan vi formidle til forældrene og hvordan?

Sprogpakken - praksis der gør en forskel

SPROG LEVER **LEVER** Understøttende sprogstrategier

1. Følg barnets interesse. *Gælder det for alle aldre og udviklingstrin?*
2. Brug åbne spørgsmål. *Lav 5 eksempler på åbne spørgsmål? Hvordan kan du formidle det til forældre?*
3. Vent på barnets svar. *Hvilke børn skal vi være særligt opmærksomme på i denne sammenhæng?*

BERGSTRØM **Sprogakademiet** - praksis der gør en forskel

SPROG LEVER **LEVER** Understøttende sprogstrategier (fortsat)

4. Fortolk og udvid hvad barnet siger. *Hvornår er en fortolkning nødvendig? Har I eksempler fra hverdagen og meningsfulde udvidelser?*
5. Hjælp barnet med at sætte ord på. *Hvordan støtter man bedst tilegnelsen af ord?*
6. Forklar ord som barnet ikke kender i forvejen.

BERGSTRØM **Sprogakademiet** - praksis der gør en forskel

SPROG LEVER **LEVER** Understøttende sprogstrategier (fortsat)

- Punkt 6 fortsat:
 - Brug et andet ord med tilsvarende betydning.
 - Brug gestik eller lyde til at illustrere, hvad ordet betyder.
 - Brug ordet i en anden sammenhæng.
 - Peg på illustrationer, der svarer til det pågældende ord.
 - Inddrag konkrete materialer, så barnet får visualiseret ordet.

Drøft hvordan forældrene kan gøre dette i hjemmet?

BERGSTRØM **Sprogakademiet** - praksis der gør en forskel

SPROG LEKJØR Understøttende sprogstrategier (fortsat)

7. Relater til noget barnet kender. *Hvordan kan man koble ny viden sammen med noget barnet kender i forvejen med udgangspunkt i hverdagsrummet?*

8. Udnyt de sproglige kompetencer, barnet har i forvejen. *Hvordan kan forældre understøtte børns fortælleglæde?*

BERGSTEDTALLEN **Sprogpakken** - praksis der gør en forskel

SPROG LEKJØR Understøttende sprogstrategier (fortsat)

9. Ret ikke barnets fejl direkte. *Hvordan vil du forklarer dette til forældrene? Undertiden ses det, at forældre laver indirekte rettelser ved at forenkle barnets ytring. Er det en god idé?*

10. Leg med sproget, når det er muligt. *Konkretisér gode eksempler på leg med sproget.*

BERGSTEDTALLEN **Sprogpakken** - praksis der gør en forskel

SPROG LEKJØR Understøttende sprogstrategier (fortsat)

- Undersøgelser konkluderer at tæt kommunikation mellem voksen og barn, hvor barnet kan aflæse den voksnes reaktion, blikretning og ansigtsudtryk, har en direkte sammenhæng med størrelsen af barnets ordforråd.
- Flere situationer med fælles opmærksomhed = flere nye ord.

BERGSTEDTALLEN Uddrag fra Sprogpakkens tekst om sprogligopmærksomhed, Laila Kierbak **Sprogpakken** - praksis der gør en forskel

SPROG LEVNING

Fælles opmærksomhed

- Kendetegnes ved evnen til at dele en fælles, viljestyret og vedholdende opmærksomhed med en anden.
- Herved etableres en **kommunikativ træenighed** mellem barnet, den voksne og genstanden.
- Fælles opmærksomhed er central for den tidligste læring og bliver ved med at **være det langt ind i barndommen**. (Tomasello 1983; Tomasello 1992; Tomasello 2003; Brooks and Meltzoff 2008).

BERGSTEDTALLEN **Sprogakademiet** - praksis der gør en forskel

SPROG LEVNING

Samtaler i hverdagen?

- Forskning viser at:
 - et sprogligt input bestående af længere og mere komplekse ytringer samt et rigere ordforråd, hænger tæt sammen med større ordforråd hos barnet (Bornstein, Haynes and Painter 1998; Hoff-Ginsberg 1998).
 - gentagelse er en vigtig faktor i forhold til, hvornår barnet tilegner sig det pågældende ord.

BERGSTEDTALLEN **Sprogakademiet** - praksis der gør en forskel

SPROG LEVNING

Kan det nytte?

- Det er vigtigt at tilskynde forældre til at bruge **fælles eller egne oplevelser som grundlag for samtaler**.
- En undersøgelse peger på, at det at skabe **muligheder for barnet for selv at fortælle** bl.a. vha. bøger, ansporer barnet til at anvende mere komplekst sprog (Curenton et al., 2008).

BERGSTEDTALLEN **Sprogakademiet** - praksis der gør en forskel

SPROG LEVERE

Dagtilbudsloven § 11

- **§ 11.** Kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at der gennemføres en sprogvurdering af børn i alderen omkring 3 år, der er optaget i et dagtilbud, hvis der er sproglige, adfærdsmæssige eller andre forhold, der giver formodning om, at barnet kan have behov for sprogstimulering.

BERGSTADLØS **Sprogakademiet** - praksis der gør en forskel

SPROG LEVERE

Dagtilbudsloven § 11

- **Stk. 4.** Forældre har pligt til at lade deres børn deltage i en sprogvurdering efter stk. 1 og 2 samt sprogstimulering efter stk. 3.
- **Stk. 6.** Kommunalbestyrelsen har ansvaret for at sikre, at barnets forældre inddrages i forbindelse med sprogvurderingen og sprogstimuleringen efter stk. 1-3, samt at forældrene får vejledning i selv at understøtte deres barns sproglige udvikling.

BERGSTADLØS **Sprogakademiet** - praksis der gør en forskel

SPROG LEVERE

Forældre og sprogvurderingen

- Efter sprogvurderingen skal forældrene have forelagt resultatet. Mht. børn, hvor det vurderes, at det er nødvendigt med en fokuseret indsats, skal pædagoger og forældre **sammen** aftale, hvordan barnet fremadrettet skal understøttes sprogligt.
- Hvordan?

BERGSTADLØS **Sprogakademiet** - praksis der gør en forskel

SPROG LEVERNE

Forældre er forskellige

- Der er forældre der taler til deres børn.
- Der er forældre der taler med deres børn.
- Det har afgørende betydning for barnets mulighed for at udvikle et stort ordforråd og sociale erfaringer, at de taler med voksne.

(Eva Kristina Salameh 2007).

Sprogakademiet - praksis der gør en forskel

SPROG LEVERNE

Sproglig socialisation

- Den voksne tager barnets perspektiv i samtalen med barnet.
- Overdriver prosodi.
- Sproget nedbrydes i små dele.
- Tilpasser udtale og grammatik.
- Den voksne verbaliserer, hvad børn gør.
- Fører samtaler i form af spørgsmål og svar også ved højtlesning.
- Barnet forventes at tilpasse sig til den aktuelle kommunikative situationen.
- Observation + demonstration.
- Sproget læres som en helhed.
- Gentagelser når barnet ikke forstår (Ingen omformuleringer).
- Voksne verbaliserer ikke hvad børnene gør.
- Spørgsmål er ægte spørgsmål.

Sprogakademiet - praksis der gør en forskel

SPROG LEVERNE

OBS-punkter før samtalen

- Forskellige sprogkulturer i forskellige hjem.
- Det handler ikke om etnicitet, men om forældrenes:
 - socioøkonomiske forhold
 - alder
 - uddannelse
 - viden om, hvordan børn udvikler sprog (Bleses 2010)

Sprogakademiet - praksis der gør en forskel

SPROG LEVNING

OBS på flere sprog i hjemmet

- Som udgangspunkt må man som pædagog lytte til de erfaringer den enkelte familie har med at benytte flere sprog i hverdagen og tilrettelægge sin rådgivning til familiens situation. Det betyder, at man ofte står i en situation, hvor man ikke kan vælge mellem enten – eller, men i stedet må forholde sig til både – og.

BERGSTEDTALLEN **Sprogakademiet** - praksis der gør en forskel

SPROG LEVNING

Ti understøttende sprogstrategier

- Anbefal ikke alle ti strategier til forældrene på en gang.
- Planlæg i samarbejde med forældrene et fokuspunkt, som forældrene kan starte med, og herfra kan man stille og roligt arbejde med at udvide forældrenes opmærksomhed.

BERGSTEDTALLEN **Sprogakademiet** - praksis der gør en forskel

SPROG LEVNING

Dialogisk læsning og forældre

- Forældrene skal understøttes i dialogisk læsning, fordi der er evidens for, at barnets ordforråd øges, ved at det bliver gjort til medfortæller af historien.
- Uanset hvilken socioøkonomisk baggrund forældrene har, viser en undersøgelse fra USA, at de gerne interagerer i dialogisk læsning med deres børn, når de bliver præsenteret for muligheden.
(Vandemaas-Peeler et al., 2009)

BERGSTEDTALLEN **Sprogakademiet** - praksis der gør en forskel

SPROG PRAKTISK

Forældreinddragelse

- Giv støtte til forældrenes samtale med deres barn fx via:
 - Digitalbilleder fra dagen i dagtilbuddet
 - Fælles e-mail før forældrene henter
 - Månedspan/ugeplan
 - "Dør-beskeder"
 - Andre ideer?

BERGSTADLIS **Sprogpraksis** - praksis der gør en forskel

SPROG PRAKTISK

Litteratur

- Bleses, Dorthe (2010): Barnets første lærer bor derhjemme, Læsepædagogen nr. 4.
- Mikkelsen, Peter & Holm-Larsen, Signe (red) (2007): Dansk, kultur og kommunikation, Kroghs forlag. Kap.: Hvordan gør de det? Af Dorthe Bleses & Thomas O. Madsen.
- Salameh, Eva Kristina (2007): Tema-pjece til rapporten Sprogvurderinger – erfaringer og perspektiver. (EVA)
- Ridar, Kjersti (2008): Med mattebriller i barnehagen – lek med antall, rom, form og måling. Kommuneforlag.
- Girolametto, L. (1995): *The Effects of Focused Stimulation for Promoting Vocabulary in Young Children with Delays: A Pilot study.* Journal of Children, 17 (2) 39-42.
- Vandemaas-Peeler, Maureen, Neson, Jackie, Bumpass, Charity og Sassine, Bianca (2009): Social contexts of development: Parent-child interactions during readin and play, Journal of Early Childhood Literacy 9: 295
- Anderson, Sarah (2009): Conversing helps language development more than reading alone <http://www.ph.ucla.edu/pr/newsitem062909.html> 25/4 2011

BERGSTADLIS **Sprogpraksis** - praksis der gør en forskel
